

LBRIS

We know
books

POVEȘTE
DE CRĂCIUN

CHARLES DICKENS

EDITURA

CREATOR

BRAȘOV, 2023

CUPRINS

CAPITOLUL ÎNTÂI FANTOMA LUI MARLEY	7
CAPITOLUL DOI PRIMUL SPIRIT	45
CAPITOLUL TREI AL DOILEA SPIRIT	77
CAPITOLUL PATRU ULTIMUL SPIRIT	117
CAPITOLUL CINCI SFÂRȘITUL POVEȘTII	145

LBRIS

We know
books

FANTOMA
LUI MARLEY

CAPITOLUL ÎNTÂI

Începem cu începutul: Marley murise. Nu există absolut nicio îndoială în privința asta. Certificatul de înmormântare fusese iscălit de preot, de paracliser, de proprietarul de la pompe funebre și de principalul bocitor, ce făcea parte din familie. Chiar și Scrooge îl iscălise, iar numele său era o garanție sigură, indiferent pe ce act își punea semnătura.

Bătrânul Marley era mort ca un cui de ușă, cum spun englezii.

Dar atenție! Cu toate acestea, nu vreau să spun că știu, din proprie experiență, ce înseamnă să fii mort ca un cui de ușă. Eu, unul, aș înclina să cred, mai degrabă, cuiul de sicriu ca fiind cel mai mort dintre toate piesele din fier. Dar înțelepciunea strămoșilor noștri stă în asemenea vorbe, și doar n-o s-o scrântească păcătosul de mine, căci altminteri s-ar alege praful de țărișoara mea. Îngăduiți-mi, așadar, să repet că, în mod categoric, Marley era mort ca un cui de ușă.

Dar știa oare Scrooge că Marley e mort? Bineînțeles că da. Cum altfel?

LBRIS

We know
books

Scrooge și cu el fuseseră asociați de nu știu câți ani. Scrooge era singurul lui executor testamentar, singurul lui administrator, singurul lui reprezentant, singurul lui mandatar, singurul lui prieten și singurul îndoliat după el. Și nici măcar Scrooge nu a fost prea zguduit de tristul eveniment, ba chiar s-a dovedit a fi un desăvârșit om de afaceri chiar și în ziua înmormântării, pe care a oficiat-o cu un profit neîndoielnic.

Pomenind de înmormântarea lui Marley, mă întorc de unde am plecat. Nu exista nicio îndoială că Marley murise. Trebuie să se înțeleagă bine asta, căci altminteri nu mai poate ieși nimic bun din povestea pe care vreau să o spun. Dacă nu am fi pe deplin convingși că tatăl lui Hamlet a murit înainte de a începe piesa, n-ar mai fi nimic deosebit în plimbarea lui în miez de noapte, în bătaia vântului dinspre răsărit, pe meterezele castelului său, ci ar fi doar apariția bruscă a unui oarecare domn de vârstă mijlocie după lăsarea întunericului, într-un loc aflat în bătaia vântului – să zicem, de exemplu, în cimitirul catedralei Saint Paul – pentru a răvăși mintea slabă de înger a fiului său. Scrooge nu a șters nicio dată numele bătrânului Marley de pe firmă. A rămas tot acolo mulți ani după aceea, deasupra ușii prăvăliei: „Scrooge și Marley”. Firma era cunoscută ca „Scrooge și Marley”. Oamenii noi în meserie îi spuneau lui Scrooge, uneori, Scrooge, iar alteori

Marley, însă el răspundea la ambele nume. Pentru el era totuna.

Oh, dar Scrooge era un om tare strâns la pungă. Un păcătos bătrân, hrăpăreț, apucător, lacom, calic, cărpănos, un zgârcit! Dur și tăios precum amnarul din care niciodată n-a izbutit să scapere vreo scânteie de generozitate, ascuns, ursuz și singuratic ca un cuc. Răceala din suflet îi îngheța trăsăturile bătrâne, îi ascuțea nasul, îi brăzda obrajii, îi îngreuna picioarele, îi înroșea ochii și îi învinețea buzele subțiri; i se strecura hoțeste în glasul găjâit. Un aer înghețat era în jurul capului său, deasupra sprâncenelor și a bărbiei sale ascuțite. Ducea peste tot pe unde mergea propria răceală; își îngheța biroul în zile de caniculă și nici măcar de Crăciun nu creștea temperatura cu un grad.

Căldura și frigul de afară abia dacă îl afectau. Căldura nu-l putea încălzi, frigul iernii nu-i dădea fiori. Niciun vânt nu putea fi mai aspru, nicio ninsoare mai înverșunată și nicio ploaie torențială nu era mai nemiloasă decât el. Vremea rea nu știa de unde să-l apuce. Cele mai năprasnice ploi, ninsori, grindina și lapovița se puteau lăuda doar cu un singur avantaj față de el. Ele „se abăteau” adesea mai cu milă, dar Scrooge, niciodată.

Nimeni nu-l oprea vreodată pe stradă să-i spună cu o figură veselă: „Ce mai faci, dragă Scrooge? Când vii pe la mine?”. Niciun cerșetor nu se ruga

de el să-i dea un bănuț, niciun copil nu-l întreba cât e ora, niciun trecător, bărbat sau femeie, nu i-a cerut vreodată lui Scrooge să-i spună care e drumul spre un loc sau altul. Până și câinii orbilor păreau a-l cunoaște, iar când îl vedeau că apare, își trăgeau stăpânii în pragul ușilor sau în vreo fundătură, apoi, dădeau din coadă, de parcă ar fi spus: „Mai bine fără ochi decât să vezi lumea cu ochi răi, stăpâne fără lumină!”

Dar ce-i păsa lui Scrooge? Tocmai asta îi plăcea. Fiindcă el se strecura pe lângă cărările vieții aglomerate, ținând la distanță orice semn de omenie, cunoscătorii îi spuneau lui Scrooge „nebunul”.

Odată, demult, dintre toate zilele bune ale anului, tocmai în Ajunul Crăciunului, bătrânul Scrooge își făcea de lucru în casieria lui. Afară era un ger tăios, înțepător, ziua era mohorâtă, ba mai era și ceațoasă, iar el îi auzea pe oamenii din curte, umblând încoace și-ncolo șiuierând, frecându-și mâinile de piept și tropăind pe lespezile de piatră, ca să se încălzească. Orologiile orașului tocmai bătuseră ora trei, dar deja era întuneric bine, toată ziua fusese întunecată, iar lumânările pâlpâiau în ferestrele birourilor învecinate, ca niște pete roșiatice pe aerul cafeniu ce părea palpabil. Ceața pătrundea prin fiecare crăpătură și gaură de cheie, fiind atât de deasă, încât, deși curtea era cât se poate de îngustă, casele de peste drum păreau niște fantome. Văzând cum se lăsa norul acela plumburiu, întunecând totul, ai fi putut să-ți

închipui că natura abia își mai trăgea sufletul, răsuflând din greu. Ușa casieriei lui Scrooge era deschisă, așa încât să fie tot timpul cu ochii pe slujbașul lui, care copia scrisori într-o cămăruță prăpădită, un fel de cutie. La Scrooge în cameră ardea un foc foarte mic, dar focul copistului era mult mai mic, atât de mic, încât părea dintr-un singur cărbune. Dar nu putea să pună mai mulți, fiindcă Scrooge ținea lada cu cărbuni în odaia lui, așa că, ori de câte ori copistul intra cu lopata, patronul lui prevestea că în curând se vor despărți. După care, copistul își punea pe el șalul alb și încerca să se încălzească la lumânare, însă, nefiind un om cu o imaginație vie, efortul îi rămânea nerăsplătit.

— Crăciun fericit, unchiule! Domnul să te aibă-n pază! strigă o voce veselă. Era vocea nepotului lui Scrooge, care dădu buzna peste el atât de brusc, încât aceasta fusese primul semn al apropierii lui.

— Ptiu! spuse Scrooge. Astea-s prostii!

Nepotul acesta al lui Scrooge se încălzise atât de tare mergând repede prin ceață și ger, încât strălucea tot, avea o față rumenă și frumoasă, ochii îi scânteiau, iar respirația lui scotea norișori de abur.

— Crăciunul nu e un prostie, unchiule! spuse nepotul lui Scrooge. Sunt sigur că n-ai vrut să spui asta.

— Ba da, spuse Scrooge. Crăciun fericit! Ce drept ai tu să fii fericit? Ești destul de sărac.

— Păi, atunci, îi răspunse vesel nepotul, ce drept ai dumneata să fii ursuz? Ești destul de bogat.

Întrucât Scrooge nu găsi pe moment alt răspuns mai bun, spuse din nou „Ptiu!”, urmat de „Prostii.”

— Nu fi necăjit, unchiule! spuse nepotul.

— Cum să nu fiu, îi replică unchiul, când trăiesc în lumea asta plină de neghiobi? Crăciun fericit! Mare scofală Crăciunul ăsta! E tocmai vremea când ai de plătit dărilor și n-ai bani, când te pomenești cu un an mai bătrân, dar cu niciun sfanț mai bogat, când îți faci socotelile pe un an întreg și vezi cum te încolțesc cifrele din hârțoage pe douăsprezece luni pline. Dacă ar fi după mine, spuse Scrooge indignat, aș porunci ca toți zezecii care umblă tot timpul cu „Crăciun fericit!” pe buze să fie fierți în propria ciorbă și îngropați cu un țaruș de brad împodobit înfipt în inimă. Așa ar merita!

— Unchiule! stăruie nepotul.

— Ascultă, nepoate, i-o rețeză tăios unchiul, sărbătorește tu Crăciunul cum vrei și lasă-mă pe mine să-l sărbătoresc în felul meu.

— Să-l sărbătorești în felul tău? repetă nepotul lui Scrooge. Dar dumneata nu faci nimic.

— Atunci lasă-mă în pace, spuse Scrooge. De parcă ți-ar fi de folos! Mult bine ți-a făcut până acum!

— Multe lucruri ar fi putut să-mi aducă binele, dar îndrăznesc să spun că n-am tras folos din ele, îi răspunse nepotul. Printre care și Crăciunul. Însă, sunt sigur că m-am gândit întotdeauna la Crăciun, atunci când era timpul lui – pe lângă respectul ce i se cuvine datorită numelui și originii sale sfinte, dacă se poate judeca în afara acestora – ca fiind o vreme a fericirii, a bunătații, a iertării, a milosteniei, a bucuriei; e singurul moment pe care-l cunosc în lungul calendar al anului, când bărbații și femeile, în deplin acord, par să-și deschidă, cu mărinimie, sufletele ferecate și să se gândească la cei mai prejos decât ei, ca și cum ar fi cu adevărat călători în drumul spre mormânt, la fel ca ei, și nu o altă specie, având drumuri paralele. De aceea, unchiule, chiar dacă nu mi-a adus niciodată în buzunar niciun bănuț de aur sau de argint, eu cred că mi-a făcut mult bine și îmi va face mult bine; așa că spun Domnul să-l binecuvânteze!

Copistul aflat în cămăruța sa aplaudă fără să vrea. Dându-și seama de îndată de necuviința lui, scormoni în foc și stinse ultima scânteie firavă.

— Dacă mai aud un cuvânt, spuse Scrooge, o să rămâi pe drumuri de Crăciun! Dar văd că te pricepi la vorbe, conașule, adăugă el, întorcându-se către nepotul lui. Nu m-aș mira să ajungi în Parlament.

— Hai, unchiule, nu fi supărat! Vino să cinezi cu noi mâine.

Scrooge spuse că pe el l-ar vizita – da, chiar așa a spus. Exagerase chiar, mărturisind că numai pe el l-ar vizita.

— Dar de ce? se plânse nepotul lui Scrooge. De ce?

— De ce te-ai însurat? întrebă Scrooge.

— Pentru că m-am îndrăgostit!

— Pentru că te-ai îndrăgostit! mormăi Scrooge, de parcă ar fi fost singurul lucru din lume mai ridicol chiar decât un Crăciun fericit. La revedere!

— Unchiule, dar dumneata n-ai venit la mine nici înainte de asta. De ce spui c-ar fi un motiv să nu vii tocmai acum?

— La revedere, spuse Scrooge din nou.

— Nu vreau nimic de la dumneata; nu-ți cer nimic; de ce nu putem fi prieteni?

— La revedere, spuse Scrooge.

— Îmi pare sincer rău că ești atât de hotărât. Nu ne-am certat niciodată, nu te-am necăjit cu nimic. Eu am încercat din respect pentru sărbătoarea Crăciunului și îmi voi păstra buna dispoziție de Crăciun până la sfârșit. Așadar, Crăciun fericit, unchiule!

— La revedere, spuse Scrooge.

— Și un An Nou bun!

— La revedere, zice iar Scrooge.

Cu toate acestea, nepotul ieși din odaie, fără să rostească nicio vorbă urâtă. Se opri la ușa de afară ca să-i ureze sărbători fericite copistului, care, deși murea de frig, îi răspunse cu mai multă căldură decât Scrooge, întorcându-i urările.

— Uite-l și pe-asta, mormăi Scrooge, care-l auzise. Copistul meu câștigă 15 șilingi pe săptămână, are nevastă și familie, dar vorbește de Crăciun fericit! Cred că o să ajung la balamuc!

Acest neisprăvit, după ce-l conduse pe nepotul lui Scrooge, lăsase să intre alți doi oameni. Erau doi domni bine făcuți, plăcuți la înfățișare, care stăteau acum în picioare, cu pălăriile în mână, în biroul lui Scrooge. Țineau în mâini niște registre și hârtii și se înclinară în fața lui.

— Firma „Scrooge și Marley”, bănuiesc, spuse unul dintre domni, citind de pe lista lui. Am plăcerea de a mă adresa domnului Scrooge sau domnului Marley?

— Domnul Marley e mort de șapte ani, răspunse Scrooge. Chiar în seara asta se fac șapte ani de când a murit.

— Nu ne îndoim că generozitatea sa este bine reprezentată de asociatul care a rămas în viață, spuse domnul, prezentându-și împuternicirea.

Cu siguranță că era, căci cei doi fuseseră suflete înrudite. Auzind cuvântul fatal „generozitate”, Scrooge

se încruntă, dădu din cap și le înapoie împuternicirea.

— Domnule Scrooge, la acest ceas de sărbătoare, spuse domnul, scoțând o peniță de scris, se cuvine mai mult ca oricând să-i ajutăm pe cât putem pe cei sărmani și nevoiași, apăsați acum de suferință. Mii de oameni sunt lipsiți de cele trebuincioase traiului de zi cu zi; sute de mii sunt lipsiți de cele mai mărunte nevoi, domnule.

— Nu mai există închisori? întrebă Scrooge.

— Sunt multe, spuse domnul, punând la loc penița.

— Dar azile pentru săraci? se interesă Scrooge. Mai funcționează?

— Funcționează. Eu însă mi-aș fi dorit, îi replică domnul, să nu mai funcționeze.

— Nu mai sunt în vigoare Legea ocnașilor și Legea săracilor? întrebă Scrooge.

— Oh, ba da, domnule, amândouă sunt foarte des invocate.

— Bravo! După cum vorbeați la început, m-am temut că s-a întâmplat ceva și a fost zădărnicită acțiunea lor folositoare, spuse Scrooge. Mă bucur să aud că nu-i așa.

— Fiind de părere că ele nu aduc nici pe departe mângâiere creștinească sufletelor și trupurilor celor

mulți, îi replică domnul, câțiva dintre noi ne străduim să adunăm fonduri pentru a cumpăra celor sărmani puțină carne și băutură, precum și mijloace de a se încălzi. Am ales această perioadă pentru că tocmai acum se simt mai aprig lipsurile, iar bogăția se lăfăie mai mult. Cu ce sumă să vă trec?

— Cu nimic! răspuse Scrooge.

— Vreți să rămâneți anonim?

— Vreau să fiu lăsat în pace, spuse Scrooge. Dacă tot mă întrebați ce vreau, iată, domnilor, care e răspunsul meu. Eu, unul, nu mă veselesc de Crăciun și nu-mi pot îngădui să-i fac pe trândavi să se binedispună. Contribui la întreținerea instituțiilor pe care le-am menționat – costă destul, iar cei care o duc greu trebuie să meargă acolo.

— Mulți dintre ei nu se pot duce acolo, iar mai mulți ar prefera să moară.

— Dacă preferă să moară, spuse Scrooge, ar face bine să o facă și să contribuie la scăderea populației. Și, pe deasupra, vă rog să mă scuzați, dar eu nu sunt în situația asta.

— Dar s-ar putea să fiți, remarcă domnul.

— Nu e treaba mea, i-o întoarce Scrooge. Omul trebuie să-și vadă de treburile lui și să nu se amestece în treburile altora. Ale mele nu-mi dau răgaz. La revedere, domnilor!

Văzând limpede că era zadarnic să mai insiste, domnii se retraseră. Scrooge se întoarse la munca lui, cu o părere mult mai bună despre el însuși și într-o dispoziție mai veselă decât îi era în fire.

Între timp, ceața și întunericul se îndesiseră într-atât, încât oamenii umblau cu torțe aprinse, oferindu-se să meargă înaintea trăsurilor pentru a le lumina calea. Străvechea turlă a unei biserici, al cărei clopot vechi și răgușit îl privea întotdeauna prosteste pe Scrooge, dintr-o fereastră gotică ascunsă în zid, se făcu nevăzută și clopotul bătea orele și sferurile din nori, vibrând apoi tremurător, de parcă îi clănțăneau dinții în capul înghețat. Frigul se înteți. Pe strada principală, în spatele curții, câțiva muncitori reparau țevile de gaz. Făcuseră un foc mare într-un vas cu mangal, în jurul căruia se adunaseră o mulțime de bărbați și băieți zdrențăroși, își încălzeau mâinile și clipeau din ochi, fascinați de vâlvătaie. Hidrantul fusese lăsat de izbeliște și apa ce se revărsa din el îngheța acolo tristă, prefăcându-se în tuțuri posaci. Lumina strălucitoare din magazine, în care coronițele de Crăciun trosneau în căldura lămpilor din vitrine, îmbujora chipurile palide care treceau prin fața acestora. Negoțul cu păsări și băcăniile devenise o adevărată glumă: un carnaval mirific care părea să nu aibă nicio legătură cu niște reguli atât de plicticoase cum sunt tocmeala și vânzarea. În maiestuoasa lui reședință oficială, ca o fortăreață, primarul Londrei împărțea porunci celor cincizeci

de bucătări și majordomi ai săi, să respecte Crăciunul așa cum se cuvine în gospodăria unui primar: până și croitorașul pe care-l amendase luna trecută cu cinci șilingi, pentru că se îmbătase și făcuse scandal pe stradă, mesteca budinca pentru a doua zi în mansarda lui, în timp ce slăbănoaga de nevastă-sa dăduse fuga cu copilul să cumpere niște carne de vită.

Dar ceața era tot mai deasă, frigul tot mai aprig. Era un ger pătrunzător, sfredelitor, înțepător. Dacă preabunul Sfânt Dunstan ar fi pișcat puțin nasul Necuratului cu o asemenea vreme, în loc să se slujească de armele lui obișnuite, atunci s-ar fi dezlănțuit într-adevăr cu mult folos. Posesorul unui nas turtit și mititel, mușcat și molfăit de frigul lacom, precum oasele mușcate de câini, se aplecă până la gaura cheii de la ușa lui Scrooge ca să-l încânte cu un colind de Crăciun, dar de cum auzi:

*Domnul să vă aibă-n pază,
Și nimic nu vă mâbnească!*

Scrooge înșfăcă rigla cu atâta elan, că bietul colindător o zbughi speriat, lăsând gaura cheii în seama ceții și a gerului, înrudit cu stăpânul casei.

În cele din urmă, sosi și ora închiderii casieriei. Scrooge coborî fără tragere de inimă de pe scaunul lui, recunoscând tacit această realitate față de copistul plin de speranțe din cutia sa, care își stinse imediat lumânarea și își puse pălăria.

— Presupun că o să vrei să fii liber mâine toată ziua, spuse Scrooge.

— Dacă nu vă deranjează, domnule.

— Ba mă deranjează, spuse Scrooge, și nici nu e cinstit. Dacă ți-aș opri pentru asta o jumătate de coroană, pun rămășag că te-ai socoti nedreptățit.

Copistul zâmbi sfios.

— Dar pe mine, spuse Scrooge, nu mă socotești nedreptățit dacă-ți plătesc leafa pe o zi fără să muncești?

Omul îi aminti că asta se întâmpla doar o dată pe an.

— Halal scuză pentru a fura din buzunarul omului, în fiecare an, de 25 decembrie! spuse Scrooge, încheindu-și paltonul până la bărbie. Dar cred că trebuie să-ți dau liber toată ziua. Ai grijă să fi aici mai devreme poimâine dimineață.

Copistul promise că așa va face; și Scrooge ieși bombănind, închise biroul într-o clipită, iar copistul, cu capetele lungi ale șalului său alb fluturându-i pe sub surtuc (căci nu avea palton), se dădu de douăzeci de ori cu sania pe Cornhill, la coada unui șir de băieți, ca să cinstească și el ajunul Crăciunului, și alergă cât îl țineau picioarele până acasă, în Camden Town, ca să joace baba-oarba. Scrooge luă trista lui masă în obișnuita cârciumă și, după ce citi toate gazetele și își omorî restul serii cu contul lui